ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

GRECO
ΟΜΑΔΑ ΚΡΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

22 Ιουνίου 2018

Δημόσιο
GrecoRC4(2018)9

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Πρόληψη της διαφθοράς αναφορικά με τα μέλη της βουλής, των δικαστών και των εισαγγελέων

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΚΥΠΡΟΣ

Υιοθετήθηκε από την GRECO κατά την 80η Συνεδρία της Ολομέλειας της
(Στρασβούργο, 18-22 Ιουνίου 2017)

Γραμματεία GRECO www.coe.int/greco Γενική Διεύθυνση Ι
Συμβούλιο Ευρώπης Ανθρώπινα Δικαιώματα και Κράτος Δικαίου
F-67075 Στρασβούργο Cedex Κοινωνία Πληροφορίας και Δράσης
Τηλ +33 3 88 41 20 00 κατά του Εγκλήματος

GRECO Secretariat
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
☎ +33 3 88 41 20 00

www.coe.int/greco

Directorate General I
Human Rights and Rule of Law
Information Society and Action
against Crime Directorate

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η Έκθεση Συμμόρφωσης αξιολογεί τα μέτρα που έχουν λάβει οι αρχές της Κύπρου για να εφαρμόσουν τις συστάσεις που εκδόθηκαν στην Έκθεση του Τετάρτου Κύκλου Αξιολόγησης για την Κύπρο, που υιοθετήθηκε στην 72η Συνεδρία της Ολομέλειας της Greco (1 Ιουλίου 2016) και δημοσιεύθηκε στις 27 Ιουλίου 2016, κατόπιν εξουσιοδότησης της Κύπρου (Greco Eval4 Rep(2016)7 E). Ο Τέταρτος Κύκλος Αξιολόγησης της GRECO ασχολείται με την «Πρόληψη της Διαφθοράς αναφορικά με τα μέλη της βουλής, των δικαστών και των εισαγγελικών αρχών».

2. Όπως απαιτείται από τον Κανονισμό Διαδικασίας της GRECO, οι αρχές της Κύπρου υπέβαλαν μια Έκθεση Κατάστασης για τα μέτρα που λήφθηκαν για την εφαρμογή των συστάσεων. Αυτή η έκθεση λήφθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2018 και μαζί με τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν αργότερα, χρησιμοποιήθηκαν ως βάση για την Έκθεση Συμμόρφωσης.

3. Η GRECO διάλεξε την Ελλάδα και την Σερβία για να διορίσουν Εισηγητές για την διαδικασία συμμόρφωσης. Οι εισηγητές που διορίστηκαν ήταν ο κ. Δημοσθένης ΣΤΙΓΚΑΣ, εκ μέρους της Ελλάδας, και η κα. Katarina NIKOLIĆ, εκ μέρους της Σερβίας. Τους βοήθησε η Γραμματεία της GRECO στην σύνταξη της Έκθεσης Συμμόρφωσης.

4. Η Έκθεση Συμμόρφωσης αξιολογεί την εφαρμογή της κάθε μιας σύστασης που περιλαμβάνεται στην Έκθεση Αξιολόγησης και εγκαθιδρύει μια γενική αξιολόγηση του επιπέδου της συμμόρφωσης του μέλους με αυτές τις συστάσεις. Η εφαρμογή οποιασδήποτε εκκρεμούσας σύστασης (μερικώς ή μή-εφαρμοσμένη) θα αξιολογηθεί στην βάση μιας επιπρόσθετης Έκθεσης Κατάστασης, που θα υποβάλλετε από τις αρχές 18 μήνες μετά την υιοθέτηση της παρούσας Έκθεσης Συμμόρφωσης.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

5. Στην Έκθεση Αξιολόγησης της, η GRECO απεύθυνε στην Κύπρο 16 συστάσεις. Ασχολούμαστε πιο κάτω με την συμμόρφωση με αυτές τις συστάσεις.

Πρόληψη διαφθοράς αναφορικά με μέλη της βουλής

Σύσταση i.

6. *Η GRECO σύστησε ώστε όλες οι μορφές αμοιβής και οφελημάτων που λαμβάνονται από μέλη της βουλής (από δημόσιες και ιδιωτικές πηγές), να υπόκεινται σε ξεκάθαρους κανονισμούς, επαρκή έλεγχο και δημόσια διαφάνεια.*

7. Οι αρχές επαναλαμβάνουν ότι, δυνάμει του άρθρου 5 του Νόμου για την αμοιβή του Προέδρου, του Αντιπροέδρου, των Υπουργών και των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων, όπως αυτός έχει τροποποιηθεί το 2012, υπάρχει ένας ξεκάθαρος όρος ότι η αμοιβή των Βουλευτών αποτελείται από τα ακόλουθα:

   - (i) Ετήσιες Απολαβές των ΛΚ 12 000 (περίπου € 20 500), προσαρμοσμένες σαν αποτέλεσμα της μεταβολής του δείκτη του πληθωρισμού και της ετησίας ποσοστιαίας αύξησης των μισθών των υπαλλήλων, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Υπηρεσίας Στατιστικής και Ερευνών, και, (ii) Ποσό ίσο με το 1/12 των ετησίων απολαβών που παρέχονται στην παράγραφο (i), που να πληρώνεται στο τέλος κάθε χρόνου.

   - Ένα ετήσιο επίδομα εκπροσώπησης, αξίας ΛΚ 12 000 (περίπου € 20 500):

- Ετήσιο σταθερό επίδομα ΛΚ 7 200 (περίπου € 12 300) για γραμματειακές υπηρεσίες.

8. Επιπλέον, για λόγους διαφάνειας, οποιαδήποτε πληρωμή σε Βουλευτές από κρατικά ταμεία δημοσιεύονται στην ιστοδελίδα του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας.

9. Ταυτόχρονα, οι αρχές υπογραμμίζουν ότι, για λόγους καλύτερης λογιστικής πρακτικής και επαρκούς ελέγχου, υπάρχουν συνεχείς συζητήσεις για την εισαγωγή ενός νέου συστήματος αμοιβής για βουλευτές, που θα συμπεριλάμβανε όλα τα εισπρακτέα ποσά στις ετήσιες απολαβές.

10. Επιπλέον, σε σχέση με αμοιβές που λαμβάνονται από ιδιωτικές πηγές, οι αρχές επισημαίνουν ότι οι βουλευτές δικαιούνται να εξασκήσουν το επάγγελμα τους, μέσα στα πλαίσια των περιορισμών του Συντάγματος και του περί του Ασυμβιβάστου προς την Άσκηση των Καθηκόντων Ορισμένων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας Ορισμένων Επαγγελματικών και Άλλων Συναφών Δραστηριοτήτων τους Νόμο (Νόμος 7(I)/2008) και πρέπει να λογοδοτήσουν για το εισόδημα τους όπως ένας οποιοσδήποτε άλλος πολίτης. Επιπλέον, έχουν υποχρέωση να υποβάλουν δήλωση περιουσιακών στοιχείων, που τώρα πρέπει να δημοσιευθεί σύμφωνα με τον περί του Προέδρου, των Υπουργών και των Βουλευτών (Δήλωση και Έλεγχος Περιουσίας) Νόμο (Νόμος 49(I)/2004, άρθρο 8, όπως τροποποιήθηκε από τον Νόμο No. 68/2017).

11. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Η GRECO συμπεραίνει από τα πιο πάνω ότι η μεταρρύθμιση που γίνετο κατά την διάρκεια της Έκθεσης Αξιολόγησης για απλοποίηση και διευκρίνιση του εισοδήματος που λαμβάνουν οι βουλευτές και αντικατάσταση των διάφορων επιδομάτων με ένα σταθερό μισθό, την οποία η έκθεση καλωσόρισε, δεν έχει συμπληρωθεί ακόμη.

12. Η GRECO σημειώνει επίσης ότι αυτό που περιγράφεται ως το άθροισμα των ετησίων απολαβών (€ 20 500 κάθε χρόνο) εμφανίζεται διαφορετικό από το πώς περιγράφεται στην Έκθεση Αξιολόγησης ως το βασικό εισόδημα του Βουλευτή (€ 3 640 κάθε μήνα, δηλ. 43 640 κάθε χρόνο), παρ'όλο που οι απολαβές τέλος του χρόνου και το επίδομα υπηρεσίας αντιστοιχούν. Αυτό συμβάλλει στο να αποδεικνύει πώς το παρόν σύστημα θα επωφελείτο από την απλοποίηση, για να εξακριβωθεί ώστε αυτοί που είναι εκτός βουλής να έχουν μια καλύτερη κατανόηση για το συνολικό εισόδημα του βουλευτή, όπως σημειώνεται στην Έκθεση Αξιολόγησης. Ένα βήμα προς την σωστή κατεύθυνση είναι η δημοσιοποίηση των δηλώσεων των περιουσιακών στοιχείων των Βουλευτών, καθορίζοντας το εισόδημα τους (βλέπε σύσταση vi). Όταν μιλάμε για επαρκή έλεγχο, η GRECO αναφέρεται στα ευρήματα της υπό την σύσταση vii αναφορικά με δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων (βλέπε πιο κάτω).

13. Όσον αφορά την διαφάνεια, η GRECO καλωσορίζει το γεγονός ότι όλες οι πληρωμές που γίνονται στους Βουλευτές από κρατικά ταμεία δημοσιεύονται σε μια επίσημη ιστοσελίδα και ότι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων που καλύπτουν το εισόδημα που λαμβάνεται από εξωτερικές ιδιωτικές δραστηριότητες επίσης θα δημοσιεύεται (βλέπε επίσης σύσταση vi).

14. Υπό το φως των θετικών μέτρων που λήφθηκαν για την αύξηση της διαφάνειας, ως προς την τελευταία πτυχή της σύστασης, η GRECO θεωρεί ότι υπάρχει μερική συμμόρφωση προς την σύσταση. Ωστόσο, ενθαρρύνει τις αρχές να οριστικοποιήσουν την εν εξελίξει μεταρρύθμιση, με σκόπο την διευκρίνηση του εισοδήματος και διάφορων επιδομάτων που λαμβάνουν οι Βουλευτές και εξασφαλίζοντας επαρκή, αποτελεσματικό έλεγχο (βλέπε σύσταση vii, πιο κάτω).

15. <u>Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση i έχει εφαρμοστεί μερικώς.</u>

Σύσταση ii.

16. *Η GRECO σύστησε ώστε ο κώδικας ηθικής/συμπεριφοράς για μέλη της βουλής – συμπεριλαμβανομένων και του προσωπικού τους ανάλογα με την περίπτωση – να υιοθετηθεί, καλύπτοντας διάφορες περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων (π.χ. δώρα και άλλα προτερήματα, συμβόλαια τρίτων μερών, ομάδες συμφερόντων - lobbyists, βοηθητικές δραστηριότητες, μετεργασιακές καταστάσεις).*

17. Οι αρχές δηλώνουν ότι ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων έδωσε οδηγίες σε ένα ανώτερο μέλος της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών τον Σεπτέβρη του 2016 για την ετοιμασία του Κώδικα Συμπεριφοράς για τα Μέλη της Βουλής, περιλαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, διατάξεις σχετικές με την σύγκρουση συμφερόντων, που θα συζητούνταν με τους Βουλευτές. Η όλη διαδικασία της σύνταξης και υιοθέτησης του Κώδικα Συμπεριφοράς αναμένεται ότι θα ολοκληρωθεί το 2018.

18. Η GRECO σημειώνει τα σχέδια της Βουλής των Αντιπροσώπων για υιοθέτηση ενός κώδικα συμπεριφοράς για Βουλευτές μέχρι το τέλος του 2018, που είναι ένα βήμα προς την σωστή κατεύθυνση, έστω κι αν η διαδικασία είχε αρχίσει πριν περίπου δύο χρόνια. Επιπλέον, είναι πολύ νωρίς για να θεωρηθεί αυτή η σύσταση έστω και μερικώς εφαρμοσμένη, μια και δεν υπάρχουν ακόμη απτά αποτελέσματα.

19. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση ii δεν έχει εφαρμοστεί.

Σύσταση iii.

20. *Η GRECO σύστησε ότι τα προληπτικά μέτρα εναντίον των συγκρούσεων συμφερόντων αναφορικά με μέλη της βουλής, να ενισχυθούν σε σχέση με ενδεχόμενες συγκρούσεις καθώς επίσης και σε σχέση με συγκρούσεις συμφερόντων που μπορεί να προκύψουν κατά την διάρκεια κοινοβουλευτικών διαδικασιών και ότι πρέπει να διατυπωθούν ξεκάθαροι κανόνες σε γραπτή μορφή, για την αποκάλυψη τέτοιων καταστάσεων.*

21. Οι αρχές δηλώνουν ότι έχουν ληφθεί μέτρα για ενίσχυση των νομικών διατάξεων αναφορικά με ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ Βουλευτών, θεωρώντας μια ανασκόπηση των σχετικών διατάξεων στον περί του Ασυμβιβάστου προς την Άσκηση των Καθηκόντων Ορισμένων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας και Ορισμένων Επαγγελματικών και Άλλων Συναφών Δραστηριοτήτων τους Νόμο (Νόμος 7(I)/2008), υπό το φως μιας μελέτης από το Πανεπιστήμιο Κύπρου για τις συγκρούσεις συμφερόντων.

22. Επιπλέον, οι Διαδικαστικοί Κανονισμοί της Βουλής των Αντιπροσώπων είναι σε μια διαδικασία για να τροποποιηθούν. Αυτή η διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2018 και θα συμπεριλάβει τροποποιήσεις που σχετίζονται με τις συγκρούσεις συμφερόντων. Προς το παρόν, συνεχίζεται να ακολουθείται το κοινοβουλευτικό προηγούμενο για την αποκάλυψη προσωπικών συμφερόντων στις συνεδρίες της ολομέλειας, με τον ίδιο τρόπο όπως εφαρμόζεται σε συνεδρίες επιτροπών υπό τον Κανονισμό 44.

23. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Σημειώνει ότι κάποια μέτρα έχουν ληφθεί για συλλογισμό στον τρόπο ενίσχυσης προληπτικών μέτρων αναφορικά με ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ Βουλευτών, εξετάζοντας τις σχετικές διατάξεις του Νόμου 7(I)/2008 και αρχίζοντας εργασία για τροποποίηση των Κανονισμών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ενώ σημειώνει αυτές τις θετικές εξελίξεις, η GRECO θεωρεί ότι, μια και δεν είναι διαθέσιμο στο παρόν στάδιο, το τελικό κείμενο του προσχεδίου των τροποποιήσεων, και συνεπώς οι τομείς που καλύπτουν οι τροποποιήσεις είναι άγνωστοι, δεν μπορεί να θεωρήσει ότι υπάρχει

έστω και μερική συμμόρφωση στην σύσταση. Επιπλέον, η GRECO επιθυμεί να τονίσει ότι οι συγκρούσεις συμφερόντων πρέπει να αντιμετωπιστούν στον μελλοντικό κώδικα συμπεριφοράς, που μπορεί να είναι ένα πολύ ταιριαστό εργαλείο για τον σκοπό αυτό (βλέπε σύσταση ii).

24. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση iii δεν έχει εφαρμοστεί.

Σύσταση iv.

25. *Η GRECO σύστησε i) ότι σταθεροί κανόνες να επεξεργαστούν αναφορικά με την αποδοχή από μέλη της βουλής δώρων, φιλοξενίας και άλλων οφελημάτων συμπεριλαμβανομένης και ειδικής υποστήριξης που παρέχεται για κοινοβουλευτική εργασία, και ii) ότι πρέπει να αναπτυχθούν εσωτερικές διαδικασίες για την εκτίμηση και αναφορά δώρων και την επιστροφή αυτών που δεν είναι αποδεκτά.*

26. Οι αρχές αναφέρονται στην πληροφορία που παρέχεται σχετικά με την σύσταση ii, στο ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων σχεδιάζει να υιοθετήσει ένα Κώδικα Ηθικής για τους Βουλευτές, κατά την διάρκεια του 2018.

27. Η GRECO σημειώνει τα πιο πάνω αλλά, όπως είδαμε στην σύσταση ii, το θεωρεί πολύ νωρίς για αυτή την σύσταση να έχει εφαρμοστεί μερικώς, στην απουσία οποιουδήποτε προσχεδίου τελικού κειμένου.

28. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση iv δεν έχει εφαρμοστεί.

Σύσταση v.

29. *Η GRECO σύστησε i) ότι πρέπει να διενεργηθεί μια λεπτομερής αξιολόγηση σε σχέση με διάφορες μορφές ενδεχομένων επιπτώσεων από τρίτα μέρη (συμπεριλαμβανομένου και lobbying), και ii) ότι πρέπει να εισαχθούν κανόνες για τα μέλη της βουλής για την αλληλεπίδραση με τρίτα μέρη που πιθανώς να προσπαθήσουν να επηρεάσουν την κοινοβουλευτική διαδικασία.*

30. Οι αρχές δηλώνουν ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει μόλις αναθέσει στο Πανεπιστήμιο της Λευκωσίας να αναλάβει μια μελέτη για την ύπαρξη του *lobbying* στην Κύπρο και τον βαθμό της πρόσβασης των *lobbyist* στην Βουλή, για να εξασφαλιστεί μια αντικειμενική εκτίμηση της παρούσας κατάστασης. Παράλληλα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει ετοιμάσει ένα νομοσχέδιο που να ρυθμίζει το *lobbying*, που υποβλήθηκε για δημόσια διαβούλευση και θα προωθηθεί στην Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για νομοτεχνική επεξεργασία.

31. Η GRECO σημειώνει τα πιο πάνω. Σημειώνει ότι μια αξιολόγηση του βαθμού πρόσβασης των *lobbyist* στην Βουλή των Αντιπροσώπων έχει ανατεθεί πρόσφατα στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Επιπλέον σημειώνει ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει ετοιμάσει ένα νομοσχέδιο για την ρύθμιση του *lobbying*. Ενώ υπόσχεται εξελίξεις, φαίνεται να είναι πολύ νωρίς για να θεωρηθεί η σύσταση μερικώς εφαρμοσμένη, επειδή η αξιολόγηση της κατάστασης του *lobbying* στην Βουλή των Αντιπροσώπων έχει μόλις ανατεθεί και το περιεχόμενο του νομοσχεδίου που ρυθμίζει το *lobbying* δεν μπορούσε να εξετασθεί ακόμα.

32. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση v δεν έχει εφαρμοστεί.

Σύσταση vi.

33. *Η GRECO σύστησε ότι το υπάρχων καθεστώς των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων αναπτυχθεί περαιτέρω i) εξασφαλίζοντας ότι όλων των μορφών περιουσιακά στοιχεία, εισοδήματα και υποχρεώσεις, πάνω από ένα συγκεκριμένο κατώφλι, να*

δηλώνονται στην κατάλληλη αξία τους, ii) ότι οι δηλώσεις να γίνονται δημοσίως διαθέσιμες έγκαιρα, μετά την υποβολή τους στο κατάλληλο εποπτικό σώμα, και iii) θεωρώντας την διεύρυνση του πεδίου των δηλώσεων για να περιλάβει πληροφορίες για συζύγους και εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας (είναι κατανοητό ότι τέτοιες πληροφορίες δεν χρειάζεται απαραιτήτως να δημοσιευθούν).

34. Οι αρχές αναφέρουν το Άρθρο 15 του Συντάγματος της Δημκρατίας, όπως αυτό τροποποιήθηκε το 2016, για την εξασφάλιση της υιοθέτησης πιο αυστηρών νομικών διατάξεων για την δήλωση των περιουσιακών στοιχείων. Κατόπιν απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενεργώντας ως Συνταγματικό Δικαστήριο, κατόπιν αναφοράς από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας βάση του Άρθρου 140 του Συντάγματος, ο σχετικός Νόμος περί Δήλωσης και Ελέγχου Περιουσίας του Προέδρου, των Υπουργών και των Μελών της Βουλής (Νόμος 49(I)/2004), τροποποιήθηκε με τον Νόμο 53(I)/2017, παρέχοντας, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Τα περιουσιακά στοιχεία, εισοδήματα και υποχρεώσεις του συζύγου του ατόμου που υποβάλλει την δήλωση είναι μέρος της δήλωσης εκείνου του ατόμου. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι πληροφορίες για ανήλικα παιδιά των Μελών της Βουλής είχε ήδη συμπεριληφθεί στην δήλωση πρίν την τροποποίηση του νόμου.

- Τα μέρη της δήλωσης σχετικά με τα Μέλη της Βουλής δημοσιεύονται πλήρως για πρώτη φορά, παρ'όλο που, κατόπιν απόφασης του Δικαστηρίου, τα μέρη που σχετίζονται με τους συζύγους και ανήλικα παιδιά δεν πρέπει να δημοσιεύονται.

35. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Όσον αφορά το πρώτο μέρος της σύστασης vi, η GRECO αναφέρεται στην Έκθεση Αξιολόγησης που σημείωνε ότι τα περιουσιακά στοιχεία, όπως αναφέρονται λεπτομερώς στον νόμο, δεν φαίνεται να περιλαμβάνουν οποιαδήποτε μορφή κινητής περιουσίας επειδή αυτά έχουν περιορισθεί στο κείμενο στα οχήματα, τις μετοχές, τα ομόλογα και άλλα τέτοια είδη χρεογράφων. Επιπλέον, ενώ εννοείται από τον νόμο ότι η αξία της ακίνητης περιουσίας και οχημάτων πρέπει να περιληφθεί, η Έκθεση Αξιολόγησης το βρήκε λιγότερο σαφές αν η αξία άλλων ειδών περιουσίας είναι απαραίτητη (βλέπε Έκθεση Αξιολόγησης, παρα. 73). Το κείμενο του νόμου δεν έχει τροποποιηθεί αναφορικά με αυτά τα θέματα, και, ως αποτέλεσμα, η GRECO δεν μπορεί να θεωρήσει αυτή την πτυχή της σύστασης vi ως να έχει αντιμετωπισθεί.

36. Ως το δεύτερο μέρος της σύστασης vi, η GRECO καλωσορίζει το γεγονός ότι οι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων των Βουλευτών πλέον θα δημιοσιεύονται, σύμφωνα με την σύσταση και την πρακτική μεγάλου αριθμού κρατών μελών της GRECO.

37. Αναφορικά με το τρίτο μέρος της σύστασης vi, η GRECO καλωσορίζει την συμπερίληψη των συζύγων των Βουλευτών στις δηλώσεις των περιουσιακών στοιχείων τους, επιπλέον των ανηλίκων παιδιών τους, που είναι σύμφωνα με την πρακτική της GRECO. Ωστόσο, η σύσταση ζητούσε να θεωρηθεί διεύρυνση των δηλώσεων σε εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας, μια πιο ευρία έννοια από τα ανήλικα παιδιά ή τον/την σύζυγο, και δεν έχει εξακριβωθεί αν αυτή ήταν η περίπτωση.

38. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση vi έχει εφαρμοστεί μερικώς.

Σύσταση vii.

39. *Η GRECO σύστησε ότι ο παρόν μηχανισμός για παρακολούθηση δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων που υποβάλλονται από μέλη της βουλής να υπόκειται σε μια εκ βάθους αξιολόγηση με σκοπό την εγκαθίδρυση ενός ανεξαρτήτου και αποτελεσματικού μηχανισμού για τέτοια παρακολούθηση.*

40. Οι αρχές αναφέρονται στον Νόμο περί Δήλωσης και Ελέγχου Περιουσίας του Προέδρου, των Υπουργών και των Μελών της Βουλής (Νόμος 49(I)/2004), όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Νόμο 53(I)/2017, που προνοεί ότι η Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για την Δήλωση και Εξέταση των Οικονομικών Συμφερόντων μπορεί να αναθέσει την λογιστική και τον οικονομικό έλεγχο των δηλώσεων σε ένα επαγγελματία ελεγκτή, που είναι αδειούχος ως επαγγελματίας βάση των νόμων της Δημκρατίας και που είναι επιλεγμένος από μια λίστα ετοιμασμένη με ομόφωνη απόφαση του Πρόεδρου της Βουλής, του Υπουργού Οικονομικών και του Γενικού Ελεγκτή.

41. Σημειώνοντας τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές, η GRECO σημειώνει την πιθανότητα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για την Δήλωση και Εξέταση των Οικονομικών Συμφερόντων να αναθέσει την λογιστική και τον οικονομικό έλεγχο των δηλώσεων σε ένα διαπιστευμένο ελεγκτή. Η GRECO θεωρεί αυτή την εξέλιξη ως θετική, παρ'όλο ότι υπάρχει κάποια αβεβαιότητα για την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού ως σύνολο και, για παράδειγμα, πόσο συχνά θα διεξάγονται αυτοί οι εξωτερικοί ελέγχοι, τί είδους παρακολούθηση θα δώσει η Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή σ'αυτούς τους ελέγχους (ειδικά όταν οι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων είναι τριετείς) και συνεπώς, πώς μπορεί να οδηγηθεί σε κυρώσεις (κατά τον χρόνο της έκθεσης αξιολόγησης, καμμιά παραβίαση δεν είχε διαπιστωθεί και καμμιά κύρωση εναντίον βουλευτών από την άποψη αυτή). Η GRECO δεν μπορεί να θεωρήσει ότι η σύσταση vii έχει εφαρμοστεί πλήρως επειδή δεν υπάρχει καμμιά αναφορά μιας εκ βάθους αξιολόγησης που θα είχε σαν σκοπό την σύσταση ενός μηχανισμού που θα ήταν και ανεξάρτητο και αποτελεσματικό. Συνεπώς, η σύσταση vii έχει μόνο εκπληρωθεί μερικώς.

42. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση vi έχει εφαρμοστεί μερικώς.

Σύσταση viii.

43. *Η GRECO σύστησε ότι οι κοινοβουλευτικές αρχές αναπτύξουν μια πολιτική ακεραιότητας για αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων και κινδύνων παρομοίων ελλειμάτων σε σχέση με μέλη της Βουλής μέσω i) ευαισθητοποίησης σε θεσμικό επίπεδο, ii) σε μορφή εγχειριδίων και τακτικών εκπαιδεύσεων και iii) σε ατομικό επίπεδο, σε μορφή μιας αφοσιωμένης υπηρεσίας παροχής εμπιστευτικών συμβουλών.*

44. Οι αρχές υποδεικνύουν ότι κατά την διάρκεια της νέας συνόδου της Βουλής των Αντιπροσώπων, τον Σεπτέβρη του 2018, προγραμματίζεται ένα σεμινάριο/συζήτηση στρογγυλής τράπεζας, όπου Βουλευτές και ενδιαφερόμενοι πολίτες θα συζητήσουν για σχετικές νομοθεσίες, την ανασκόπηση των Κανονισμών Διαδικασίας της Βουλής και τον Κώδικα Συμπεριφοράς.

45. Επιπλεόν, η Νομική Υπηρεσία της Βουλής των Αντιπροσώπων, που στο παρόν στάδιο εγκαθιδρύεται και αναμένεται να είναι πλήρως στελεχωμένη στις αρχές του 2019, θα είναι υπεύθυνη για την παροχή εμπιστευτικών συμβουλών στους Βουλευτές, όπως προνοείται στις οδηγίες του Προέδρου της Βουλής και την σχετική εσωτερική εγκύκλιο που ρυθμίζει τέτοια θέματα.

46. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Η GRECO σημειώνει τα σχέδια για οργάνωση μιας εκδήλωσης για τους νόμους, που να έχει επίπτωση στην ακεραιότητα των Βουλευτών, την ανασκόπηση των Διαδικαστικών Κανονισμών της Βουλής των Αντιπροσώπων και τον μελλοντικό Κώδικα Συμπεριφοράς. Αυτή η πρωτοβουλία θα είναι ένα θετικό βήμα, αλλά θα χρειάζεται παρακολούθηση από άλλες τακτικές εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης, εστιάζοντας στους Βουλευτές. Επιπλέον, η σύσταση ζητά επίσης την ετοιμασία εγχειριδίων και

την διενέργεια τακτικών εκπαιδεύσεων, για τα οποία δεν έχει δωθεί καμμιά πληροφορία.

47. Οι Βουλευτές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές συμβουλές από την Νομική Υπηρεσία της Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία θα ανταποκρινόταν επαρκώς για το τρίτο μέρος της σύστασης. Ωστόσο, η αναφερόμενη Νομική Υπηρεσία θα είναι λειτουργήσιμη μόλις το 2019 και, ως αποτέλεσμα, αυτό το μέρος της σύστασης δεν μπορεί προς το παρόν να θεωρηθεί ως πλήρως εφαρμοσμένη.

48. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση viii έχει εφαρμοστεί μερικώς.

Πρόληψη Διαφθοράς σε σχέση με δικαστές

Σύσταση ix.

49. *Η GRECO σύστησε ότι η σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου να υπόκειται σε μια διαδικασία αντανάκλασης για την θεώρηση εκπροσώπησης εντός του δικαστικού συστήματος ως ένα μέσο πρόληψης ενδεχόμενων ή αντιληπτών καταστάσεων συγκρούσεων συμφερόντων εντός του Συμβουλίου.*

50. Οι αρχές υποδεικνύουν ότι το Ανώτατο Δικαστήριο έχει εξετάσει την πιο πάνω σύσταση και είναι της άποψης ότι ο σκοπός του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου εξυπηρετείται καλύτερα με το να συνεχίσει να απαρτίζεται μόνο από δικαστές για να εξασφαλιστεί και να διατηρηθεί η δικαστική ανεξαρτησία.

51. Οι αρχές επαναλαμβάνουν ότι οι δικαστικοί διορισμοί γίνονται μόνο βάσει αξίας, από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο (το Ανώτατο Δικαστήριο), μετά από την διενέργεια δύο γύρων συνεντεύξεων και λαμβάνοντας υπόψη τις εκθέσεις των Προέδρων των Επαρχιακών Δικαστηρίων ενσωματώνοντας τις απόψεις όλων των Δικαστών του Δικαστηρίου τους. Γι' αυτόν τον σκοπό, το Ανώτατο Δικαστήριο σημειώνει και ακολουθεί την Άποψη Αρ. 10 του 2007 του Συμβουλευτικού Συμβουλίου των Ευρωπαίων Δικαστών (CCJE) για το "Συμβούλιο για το Δικαστικό Σύστημα στην Υπηρεσία της Κοινωνίας", που λαμβάνει γνώση και αποδέχεται το γεγονός του να έχεις δικαστικά συμβούλια που απαρτίζονται αποκλειστικά από δικαστές. Οι αρχές υπογραμμίζουν ότι δεν υπήρξε καμμιά περίπτωση διαφθοράς που να εμπλέκονται δικαστές.

52. Ταυτόχρονα, οι αρχές προσθέτουν ότι το Ανώτατο Δικαστήριο θεωρεί σοβαρά την πιθανότητα να προτείνει στην βουλή τροποποίηση του Νόμου Αρ. 33/64 με αποτέλεσμα οι δικαστές των κατωτέρων δικαστηρίων να περιλαμβάνονται στην σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, τουλάχιστον στις περιπτώσεις των διορισμών των δικαστών.

53. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Η Έκθεση Αξιολόγησης είχε σημειώσει ότι το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο απαρτιζόταν αποκλειστικά από τους 12 δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου και από τον Πρόεδρο του. Είχε θεωρήσει επίσης, ότι η σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου εκπροσωπούσε ένα αξιέπαινο βαθμό ανεξαρτησίας από τις εκτελεστικές και νομοθετικές εξουσίες, και ότι θα επωφελείτο από μια πιο πλατειά εκπροσώπηση του δικαστικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένου και δικαστών από κατώτερα δικαστήρια, σύμφωνα με τα επίπεδα του Συμβουλευτικού Συμβουλίου των Ευρωπαίων Δικαστών (CCJE) που, ανάμεσα σ'άλλα, θεωρεί ότι τα δικαστικά συμβούλια – όταν απαρτίζονται μόνο από δικαστές – πρέπει να εκλέγονται από τους ομότιμους τους, ακολουθώντας μεθόδους εξασφάλισης ευρείας εκπροσώπησης του δικαστικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα, για την αποφυγή της αντίληψης του αυτο-ενδιαφέροντος, της αυτο-προστασίας και των διορισμών φίλων/συγγενών σε θέσεις εξουσίας, χωρίς θεώρηση των προσόντων τους (cryonism).

54. Η GRECO σημειώνει ότι έχει ληφθεί υπόψη η σύσταση για την σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. Ενώ λυπάται ότι δεν έχουν γίνει οποιεσδήποτε αλλαγές στην σύνθεση του για να αντανακλούνται τα διάφορα επίπεδα του δικαστικού συστήματος, η GRECO καλωσορίζει το γεγονός ότι δίνεται περαιτέρω αναθεώρηση στο να διευρυνθεί αυτό το σώμα σε δικαστές πρώτου βαθμού στο μέλλον για εξάσκηση ορισμένων λειτουργιών, όπως τον διορισμό των δικαστών. Ο σκοπός της σύστασης ήταν ότι η σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου να υπόκειται σε μια διαδικασία αντανάκλασης και φαίνεται ότι αυτή η διαδικασία δεν έχει συμπληρωθεί ακόμη. Σαν μέρος αυτής, η GRECO παροτρύνει τις αρχές για να θεωρήσουν περαιτέρω την πιθανότητα να εισαχθούν δικαστές από διάφορα επίπεδα στο έργο του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. Συνεπώς, προς το παρόν, η σύσταση έχει μερική συμμόρφωση.

55. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση ix έχει εφαρμοστεί μερικώς.

Σύσταση x.

56. *Η GRECO σύστησε ότι η απαίτηση για ακεραιότητα στον διορισμό ενός δικαστή πρέπει να καθοδηγείται από συγκεκριμένα και αντικειμενικά κριτήρια που πρέπει να εξετάζονται πριν τον διορισμό/την προαγωγή, και ότι τέτοια κριτήρια πρέπει να είναι διαθέσιμα στο κοινό.*

57. Οι αρχές τονίζουν ότι οι δικαστές διορίζονται και προάγονται βάσει των αξιών, των προσόντων και την αρχαιότητα. Επιπλέον, ο διορισμός και η προαγωγή των δικαστών, προκαθορίζονται στον περί Δικαστηρίων Νόμο (Νόμο 14/60, όπως τροποποιήθηκε) και ερμηνεύεται περαιτέρω από την νομολογία δια της οποίας μόνο άτομα με άψογο ήθος και χαρακτήρα και ψηλή επαγγελματική ικανότητα μπορούν να διορισθούν ως δικαστές από τις τάξεις των ασκούμενων δικηγόρων. Προσθέτουν δε ότι αυτά τα κριτήρια, που καθορίζονται στον νόμο και την νομολογία, είναι εύκολα προσβάσιμα για το κοινό.

58. Οι αρχές υπογραμμίζουν ότι, ακολουθώντας την Αγγλο-Σαξονική δικαστική παράδοση, ο διορισμός των δικαστών είναι βασισμένος στην γενική εικόνα ενός υποψηφίου ως ασκούμενου δικηγόρου. Υποστηρίζουν περαιτέρω ότι ο διορισμός των δικαστών δεν μπορεί να εξισώνεται με αυτόν των δημοσίων υπαλλήλων και ότι απαιτείται ευρύτερη διακριτικότητα. Παρά ταύτα, και παρά το γεγονός ότι δεν υπήρξε καμμιά περίπτωση διαφθοράς ανάμεσα στους δικαστές, το Ανώτατο Δικαστήριο εξετάζει σοβαρά την κωδικοποίηση ορισμένων διαφανών, αντικειμενικών κριτηρίων για τον διορισμό και προαγωγή των δικαστών ούτως ώστε αυτά τα θέματα να ρυθμίζονται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο με ένα πιο λεπτομερή τρόπο. Επιπλέον, το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο θα προχωρήσει με τις απαραίτητες τροποποιήσεις για να διασφαλίσει ότι φυλάττονται λεπτομερή αρχεία των διαδικασιών διορισμού και προαγωγών. Αυτά θα είναι διαθέσιμα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

59. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Η Έκθεση Αξιολόγησης είχε σημειώσει ότι ένα από τα κριτήρια ήταν το "ψηλό ηθικό επίπεδο" και, παρ'όλο που καθορίζεται περαιτέρω στην νομολογία, θεωρήθηκε ότι μια επιπρόσθετη καθοδήγηση θα ήταν βοηθητική υπό την μορφή συγκεκριμένων κριτηρίων, θα πρέπει να γίνουν ελέγχοι ιστορικού και ακεραιότητας, ούτως ώστε να μετατραπεί σε ένα αποτελεσματικό εργαλείο για αποφυγή πρόσληψης ακατάλληλων υποψηφίων.

60. Η GRECO σημειώνει ότι υπάρχει νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου για το των «ψηλό ηθικό επίπεδο» και εισηγείται ότι ανάλυση αυτής της νομολογίας θα μπορούσε φυσικά να διαμορφώσει την βάση οποιωνδήποτε μελλοντικών

ενοποιημένων κριτηρίων. Διατυπώνοντας τον σκοπό, τις συγκεκριμένες προυποθέσεις, ιδιαίτερα σχετικές με την ακεραιότητα και συνεπώς ξεκαθαρίζοντας αυτό που αξιολογείται, σ'ένα δημοσίως διαθέσιμο έγγραφο, θα συνείσφερε στην διαφάνεια των διαδικασιών διορισμού και προαγωγής, όπως φαίνεται ότι γίνεται σε πολλές χώρες με παρόμοια δικαστική παράδοση. Συνεπώς, η GRECO σημειώνει με ενδιαφέρον ότι εξετάζεται το ενδεχόμενο να καθοριστούν τέτοιες απαιτήσεις και ενθαρρύνει αυτή την πρωτοβουλία, που θα πήγαινε προς την κατεύθυνση της σύστασης. Τελικά, η GRECO σημειώνει ότι το Ανώτατο Δικστικό Συμβούλιο θα κάνει τροποποιήσεις για να διασφαλίσει ότι φυλάττονται αρχεία για διαδικασίες διορισμού και προαγωγών και είναι διαθέσιμα σε ενδιαφερόμενα μέρη. Γενικά, δεδομένου αυτών των εξελίξεων προς την κατεύθυνση της περαιτέρω διαφάνειας γύρω από την διαδικασία των διορισμών και προαγωγών των δικαστών, η GRECO θεωρεί ότι οι απαιτήσεις της σύστασης έχουν εκπληρωθεί μερικώς.

61. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση x έχει εφαρμοστεί μερικώς.

Σύσταση xi.

62. *Η GRECO σύστησε ότι ένας κώδικας ηθικής/συμπεριφοράς να επεξεργαστεί στην βάση της ευρείας εμπλοκής διαφόρων μελών του δικαστικού συστήματος, ούτως ώστε να εκδηλωθούν και να αναπτυχθούν πρότυπα που είναι κοινά συμφωνημένα, με στόχο τις ιδιαίτερες λειτουργίες των δικαστών, προσφέροντας καθοδήγηση σε σχέση με τομείς όπως τις συγκρούσεις συμφερόντων και άλλα θέματα που σχετίζονται με την ακεραιότητα (π.χ. δώρα, συναφείς δραστηριότητες, απόρριψη δικαστών, συμβόλαια τρίτων μερών, διαχείρηση εμπιστευτικών πληροφοριών).*

63. Οι αρχές δηλώνουν ότι η αποβολή και ο τερματισμός της υπηρεσίας ενός δικαστή μπορεί να διαταχθεί σε περίπτωση "κακής διαγωγής" όπως προνοείται στο Σύνταγμα. Η κακή διαγωγή έχει αναπτυχθεί στην νομολογία ως να σημαίνει σοβαρή κακή συμπεριφορά, και στην άσκηση δικαστικών καθηκόντων, αλλά και γενικά. Οι αρχές προσθέτουν ότι το Ανώτατο Δικαστήριο, έχοντας θεωρήσει την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ), καθώς επίσης και τις συστάσεις του Venice Commission και του Συμβουλευτικού Συμβουλίου των Ευρωπαίων Δικαστών (CCJE), έχουν αποφασίσει να εισηγηθούν τροποποιήσεις ούτως ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η ορθότητα των διαδικασιών. Μ'αυτές τις αλλαγές, δικαστές από όλα τα επίπεδα θα εμπλακούν σε κάθε στάδιο, έτσι ώστε τα άτομα που αποφασίζουν εκ πρώτης όψεως την ανάγκη για πειθαρχικές διαδικασίες, να μην συμμετέχουν περαιτέρω στην διαδικασία, ενώ οι αλλαγές θα συνταχθούν από άλλο δικαστή που θα διεξάγει την «δίωξη» ενώπιον ενός πάνελ του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. Θα υπάρξει δικαίωμα έφεσης ενώπιον διαφορετικού πάνελ.

64. Οι αρχές υποδεικνύουν ότι οι Αρχές Δικαστικής Αγωγής Bangalore (Bangalore Principles of Judicial Conduct) αντικατοπτρίζονται στην νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, που είναι νομικά δεσμευτικό δίκαιο. Προσθέτουν ότι η νομοθεσία και η νομολογία καθοδηγούν τους δικαστές στην δικαστική τους αγωγή και υπήρξε μόνο μια περίπτωση απόλυσης με βάση την δικαστική κακή συμπεριφορά. Εντούτοις, το Ανώτατο Δικαστήριο εξετάζει σοβαρά την δημιουργία ενός γραπτού κώδικα συμπεριφοράς, ενσωματώνοντας όλους τους πιο πάνω τομείς, στην βάση των Αρχών Δικαστικής Αγωγής Bangalore. Οι αρχές προσθέτουν ότι, σε συμμόρφωση με πρόσφατη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Ανώτατο Δικαστήριο έχει εκδόσει μια Καθοδήγηση Πρακτικής, διευρύνοντας την εξαίρεση των δικαστών όταν δικηγόροι που σχετίζονται με δικαστές, παρουσιάζονται ενώπιον τους.

65. Η GRECO σημειώνει ότι στο νόμο και την νομολογία, υπάρχουν δεσμευτικά πρότυπα ακεραιότητας, όπως αναγνωρίζονται στην Έκθεση Αξιολόγησης, τα οποία το Ανώτατο Δικαστήριο έχει ξεκινήσει να ενσωματώνει σ'ένα κώδικα συμπεριφοράς. Η σύνταξη

αυτού του κώδικα θα πρέπει να εμπλέξει δικαστές από διάφορα δικαστικά επίπεδα. Αυτή θα είναι μέρος μιας πιο ευρείας μεταρρύθμισης του δικαστικού συστήματος που θα διεξαχθεί. Η GRECO θεωρεί ότι αυτό είναι ένα υποσχόμενο πρώτο βήμα αλλά, δεδομένου ότι η ετοιμασία ενός τέτοιου κώδικα συμπεριφοράς δεν έχει αρχίσει, δεν μπορεί να θεωρήσει την σύσταση έστω και μερικώς εφαρμοσμένη σ'αυτό το αρχικό στάδιο.

66. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xi δεν έχει εφαρμοστεί.

Σύσταση xii.

67. *Η GRECO σύστησε ότι πρέπει να εισαχθεί μια αφοσιωμένη εκπαίδευση των δικαστών, σε σχέση με την δικαστική ηθική, συγκρούσεις συμφερόντων και πρόληψη διαφθοράς, σαν ένα καλά καθορισμένο μέρος της επαγωγικής εκπαίδευσης των νεο-προσληφθέντων δικαστών που να παρέχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, υπό την μορφή αφοσιωμένων ενδο-υπηρεσιακών εκπαιδεύσεων των δικαστών, βασισμένων στις υφιστάμενες διατάξεις και την πρακτική, καθώς επίσης και ηθικές κατευθυντήριες γραμμές και Ευρωπαϊκά πρότυπα που δεν έχουν εγκαθιδρυθεί ακόμη.*

68. Οι αρχές δηλώνουν ότι από την 1η Ιανουαρίου 2017 το Ανώτατο Δικαστήριο έχει δημιουργήσει ένα Γραφείο Μεταρρθυμίσεων και Δικαστικής Εκπαίδευσης. Ηγείται από ένα πρώην Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου και διαιρείται σε δύο γραφεία, το ένα ασχολείται με την μεταρρύθμιση και το άλλο με την εκπαίδευση. Το Δικαστικό Γραφείο Εκπαίδευσης στελεχώνεται με ένα/μια γραμματέα, ένα/μια διοικητικό υπάλληλο και δύο θέσεις νομικών λειτουργών θα πρέπει να συμπληρωθούν το 2018. Αυτό το Γραφείο είναι υπεύθυνο για την μόνιμη εκπαίδευση των δικαστών σε όλα τα θέματα, συμπεριλαμβανομένου της ηθικής, σύγκρουσης συμφερόντων και διαφθοράς. Επιπλέον, νεο-διορισθέντες δικαστές υποβάλλονται σε ένα εντατικό πρόγραμμα εκπαίδευσης περίπου δέκα ημερών, προτού να αναλάβουν τα καθήκοντα τους, υπό την εποπτεία των Δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

69. Το Δικαστικό Εκπαιδευτικό Γραφείο ξεκίνησε την λειτουργία του στο τέλος του 2017. Πριν απ' αυτό, η Σχολή Δικαστικής Εκπαίδευσης είχε εγκαθιδρυθεί το 2016. Ενώ καμμιά συγκεκριμένη εκπαίδευση στην ηθική και την ακεραιότητα δεν είχε οργανωθεί κατευθείαν από την Σχολή Δικαστικής Εκπαίδευσης, οι αρχές υποδεικνύουν ότι πολλοί δικαστές παρακολουθούν προγράμματα που οργανώνονται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δικαστικής Εκπαίδευσης (European Judicial Training Network (EJTN)). Αυτό περιλάμβανε ένα εργαστήρι για την ηθική μέσα και έξω από το δικαστήριο, που έλαβε χώρα στην Κύπρο το 2016. Οι αρχές προσθέτουν ότι το Ανώτατο Δικαστήριο, στο παρόν στάδιο προγραμματίζει ένα διήμερο υποχρεωτικό πρόγραμμα για δικαστές, που θα ασχοληθεί με την ηθική και την ακεραιότητα μέσω της μελέτης πραγματικών περιπτώσεων (case studies). Οι δικαστές προσκλήθηκαν για να εκφράσουν το ενδιαφέρον τους για να γίνουν εκπαιδευτές. Οργανώθηκε ένα πρόγραμμα από τον Προϊστάμενο Εκπαιδευτή του Judicial College of England and Wales για μελλοντικούς εκπαιδευτές, και επτά δικαστές θα ακολουθήσουν μια δεύτερη εκπαίδευση. Τέλος, οι αρχές προσθέτουν ότι μόλις το Δικαστικό Εκπαιδευτικό Γραφείο είναι πλήρως στελεχωμένο, η ηθική και η ακεραιότητα πρέπει να ενσωματωθούν μέσα στα εκπαιδευτικά του προγράμματα, ως μέρος και της αρχικής, αλλά και της υποχρεωτικής ενδο-υπηρεσιακής εκπαίδευσης.

70. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Σημειώνει την εγκαθίδρυση του Δικαστικού Εκπαιδευτικού Γραφείου από το Ανώτατο Δικαστήριο, για να ασχοληθεί με την εκπαίδευση των δικαστών, συμπεριλαμβανομένου και θεμάτων ηθικής και ακεραιότητας. Η πλήρης δραστηριότητα του έχει εμποδισθεί από το γεγονός ότι στο παρόν στάδιο δεν είναι πλήρως στελεχωμένο, ενώ αυτό θα γίνει κατά την διάρκεια του 2018. Η GRECO σημειώνει ότι υπάρχουν συγκεκριμένα σχέδια

για να οργανωθεί ένα υποχρεωτικό πρόγραμμα για όλους τους δικαστές το 2018, που θα ασχοληθεί με την ηθική και την ακεραιότητα. Ο σκοπός είναι η συμπερίληψη της ηθικής και της ακεραιότητας σε όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα παρέχονται από το Δικαστικό Εκπαιδευτικό Γραφείο. Η GRECO θεωρεί ότι αυτές είναι θετικές εξελίξεις, που είναι αξιέπαινες. Ενώ δικαστές μπορεί να είχαν την ευκαιρία να ακολουθήσουν διεθνή εκπαιδευτικά προγράμματα, μια πιο συστηματική προσέγγιση μέσω υποχρεωτικών αρχικών και ενδο-υπηρεσιακών εκπαιδεύσεων από το Δικαστικό Εκπαιδευτικό Γραφείο, όπως φάινεται ότι προβλέπεται, θα ήταν ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός. Δεδομένων των υποσχόμενων αυτών εξελίξεων, που ωστόσο, ακόμα δεν έχουν υλοποιηθεί πλήρως, αυτή η σύσταση μπορεί να θεωρηθεί ως μερικώς εφαρμοσμένη.

71. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xii έχει εφαρμοστεί μερικώς.

Πρόληψη Διαφθοράς σε σχέση με εισαγγελικές αρχές

Σύσταση xiii.

Η GRECO σύστησε ότι οι σκέψεις για μεταρρύθμιση αναφορικά με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας να περιλαμβάνουν μέσα ενδυνάμωσης της ανεξαρτησίας των εξουσιών άσκησης δίωξης και της δυνατότητας των λειτουργών της Νομικής Υπηρεσίας και των κατήγορων ξεχωριστά να ασκούν τα καθήκοντα τους με τρόπο πιο αυτόνομο, καθοδηγούμενο από τις δικλίδες ασφαλείας που είναι αναγκαίες από το γράμμα του νόμου.

72. Οι αρχές δηλώνουν ότι ένα νομοσχέδιο που παρέχει και διασφαλίζει την ανεξαρτησία και την αυτονομία της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου διατάξεων που ενισχύουν την ανεξαρτησία των εξουσιών άσκησης δίωξης των λειτουργών της Νομικής Υπηρεσίας και των κατήγορων, έχει πρόσφατα ετοιμασθεί από την Νομική Υπηρεσία και σταλεί στην εκτελεστική εξουσία για θεώρηση, με την πρόταση να προωθηθεί στην Βουλή των Αντιπροσώπων για υιοθέτηση. Οι αρχές, ωστόσο, υποδεικνύουν ότι το νομοσχέδιο δεν έχει προωθηθεί ακόμη στην βουλή από την εκτελεστική εξουσία.

73. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχουν οι αρχές. Το γεγονός ότι η Νομική Υπηρεσία έχει ετοιμάσει ένα νομοσχέδιο για την ανεξαρτησία και την αυτονομία της, αντιπροσωπεύει ένα θετικό βήμα. Ωστόσο, αυτό το νομοσχέδιο έχει προωθηθεί μόνο στην εκτελεστική εξουσία και το τελικό προσχέδιο για το πώς η ανεξαρτησία και η αυτονομία της Νομικής Υπηρεσίας θα εγγυάται, που θα προωθηθεί στην Βουλή των Αντιπροσώπων, συνεπώς δεν είναι ακόμη διαθέσιμο. Επομένως, είναι πολύ νωρίς για να θεωρηθεί αυτή η σύσταση έστω και μερικώς εκπληρωμένη.

74. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xiii δεν έχει εφαρμοστεί.

Σύσταση xiv.

75. *Η GRECO σύστησε i) ότι πρέπει να εισαχθούν τα κριτήρια για την κατανομή των ποινικών υποθέσεων ανάμεσα στο προσωπικότων κατηγόρων, και ii) ότι αποφάσεις και οδηγίες, όπως για την ανακατανομή υποθέσεων εντός της Νομικής Υπηρεσίας ή για να αναστείλουν ποινικές υποθέσεις, πρέπει να δικαιολογηθούν γραπτώς.*

76. Οι αρχές δηλώνουν ότι υπάρχουν περίπου 20 νομικοί αξιωματούχοι που ασχολούνται με ποινικές διώξεις ενώπιον των δικαστηρίων. Αναθέτονται σε μια συγκεκριμένη επαρχία για ένα ή δύο χρόνια και παρουσιάζονται ενώπιον του δικαστηρίου της επαρχίας αυτής. Κάθε φορά που μια νέα υπόθεση προωθείται στην Νομική Υπηρεσία για δίωξη ενώπιον ενός δικαστηρίου, ο κατήγορος που είναι ο επόμενος στην λίστα των κατήγορων αυτής της επαρχίας διορίζεται από τον Γενικό Εισαγγελέα ή τον

Επικεφαλής του Τμήματος Ποινικού Δικαίου. Μόνο σε πολύ ειδικές περιπτώσεις, όπου η υπόθεση είναι πολύ πολύπλοκη και απαιτείται ειδική εμπειρία στον χειρισμό της, ο Γενικός Εισαγγελέας ή ο Επικεφαλής του Τμήματος Ποινικού Δικαίου μπορεί να αποφασίσει να αναθέσει την υπόθεση σ'ένα συγκεκριμένο κατήγορο ψηλότερου βαθμού, ανεξάρτητα από την επαρχία όπου αυτός υπηρετεί. Σύμφωνα με τις αρχές, λαμβάνοντας υπ'όψη τον μικρό αριθμό των κατήγορων και την τακτική περιτροπή τους, εγγυάται μια τυχαία κατανομή των ποινικών υποθέσεων ανάμεσα στους κατήγορους απ' αυτό το σύστημα κατανομής υποθέσεων. Παρ'όλα αυτά, οι αρχές δηλώνουν ότι θα προσπαθήσουν να καθορίσουν κάποια κριτήρια για να εκπληρωθεί αυτό το μέρος της Σύστασης.

77. Όσον αφορά την ανακατανομή των υποθέσεων, οι αρχές δηλώνουν ότι ο μικρός αριθμός των κατήγορων είναι μια παράμετρος που πρέπει επίσης να ληφθεί υπ'όψη στον τομέα αυτό. Οι αρχές ωστόσο, θα προσπαθήσουν να διατυπώσουν συγκεκριμένα κριτήρια για την ανακατανομή των υποθέσεων.

78. Όσον αφορά την διακοπή μιας ποινικής υπόθεσης, οι αρχές δηλώνουν ότι οι λόγοι για μια τέτοια απόφαση είναι καταγραμμένοι στο ποινικό αρχείο της σχετικής υπόθεσης. Επιπλέον, ανάλογα με τις οδηγίες του Γενικού Εισαγγελέα της Κύπρου, οι κατήγοροι πρέπει να δηλώσουν τους λόγους του *nolle prosequi* (αναστολή της δίωξης) ενώπιον του σχετικού δικαστηρίου στο οποίο παρουσιάζονται, κάνοντας έτσι γνωστούς τους αναφερόμενους λόγους στο κοινό, στον/στην εναγόμενο/η και σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

79. Η GRECO σημειώνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Αναφορικά με το πρώτο μέρος της σύστασης, σημειώνει ότι το σύστημα κατανομής των ποινικών υποθέσεων έχει ένα στοιχείο τύχης, επειδή οι νέες υποθέσεις κατανέμονται όπως έρχονται, στον επόμενο κατήγορο στην σειρά, στην σχετική επαρχία. Ωστόσο, αν θεωρείται ότι μια υπόθεση έχει κάποια πολυπλοκότητα, μπορεί να κατανεμηθεί σ'ένα κατήγορο ψηλού βαθμού, ανεξάρτητα από την επαρχία όπου ο αναφερόμενος κατήγορος έχει ανατεθεί. Ενώ η GRECO είναι ικανοποιημένη ότι η κατανομή των υποθέσεων ακολουθεί μια ξεκάθαρη διαδικασία και λαμβάνει υπ'όψη τον μικρό αριθμό των κατήγορων, διατηρεί ότι θα ήταν ωφέλιμο να τεθούν κριτήρια για το ποιες υποθέσεις χρειάζονται να παρεκκλίνουν από το κανονικό σύστημα κατανομής. Σημειώνει ότι οι αρχές εξετάζουν το ενδεχόμενο να θέσουν τέτοια κριτήρια. Προς το παρόν, αυτό το μέρος της σύστασης έχει εκπληρωθεί μερικώς μόνο.

80. Όσον αφορά το δεύτερο μέρος της σύστασης, η GRECO καλωσορίζει το γεγονός ότι οι λόγοι πίσω από τις αποφάσεις για την διακοπή των ποινικών υποθέσεων κατατέθονται γραπτώς και δηλώνονται προφορικά ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου. Όσον αφορά την ανακατανομή των υποθέσεων, η GRECO σημειώνει ότι οι αρχές πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να καθορίσουν κριτήρια στον τομέα αυτό. Στο παρόν στάδιο, για το δεύτερο μέρος της σύστασης μπορεί να θεωρηθεί πως υπάρχει μερική συμμόρφωση.

81. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xiv έχει εφαρμοστεί μερικώς.

Σύσταση xv.

82. *Η GRECO σύστησε ότι ο κώδικας δεοντολογίας πρέπει να εγκαθιδρυθεί για τις συγκεκριμένες λειτουργίες του προσωπικού της εισαγγελίας, προσφέροντας επαρκή καθοδήγηση στις συγκρούσεις συμφερόντων και άλλα θέματα που σχετίζονται με την ακεραιότητα, ανάλογα με την περίπτωση (π.χ. δώρα, απόρριψη δικαστών, συμβόλαια τρίτων μερών, διαχείρηση εμπιστευτικών πληροφοριών) και ii) ότι πρέπει να είναι διαθέσιμο στο κοινό.*

83. Οι αρχές δηλώνουν ότι οι Κατευθυντήριες Γραμμές της Ηθικής και της Διαγωγής των Δημοσίων Κατήγορων έχουν δημοσιευθεί πρόσφατα από την Νομική Υπηρεσία, ενσωματώνοντας όλα τα θέματα που θίγονται στην σύσταση. Ο Κώδικας Ηθικής βασίζεται, μεταξύ άλλων, στο Budapest Guidelines for Public Prosecutors (Κατευθυντήριες Γραμμές Βουδαπέστης για τους Δημοσίους Κατήγορους) και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και έχει δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα της Νομικής Υπηρεσίας ούτως ώστε να γίνει εύκολα προσβάσιμος στο κοινό.

84. Η GRECO καλωσορίζει την υιοθέτηση των Κατευθυντηρίων Γραμμών της Ηθικής και της Διαγωγής για Δημοσίους Κατήγορους, που καλύπτουν θέματα σχετικά με συγκρούσεις συμφερόντων και άλλα θέματα ακεραιότητας, σύμφωνα με την σύσταση. Η GRECO σημειώνει ότι αυτές έχουν δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα της Νομικής Υπηρεσίας, με αποτέλεσμα να είναι προσβάσιμες στο κοινό, που αντιστοιχεί στο δεύτερο μέρος της σύστασης. Επομένως, οι απαιτήσεις της σύστασης έχουν εκπληρωθεί.

85. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xv έχει εφαρμοστεί ικανοποιητικά.

Σύσταση xvi.

86. *Η GRECO σύστησε ότι επαγωγικά και ενδο-υπηρεσιακά εκπαιδευτικά προγράμματα, εξειδικευμένα προς τις ανάγκες του προσωπικού της εισαγγελίας, σχετικά με δεοντολογία, πρόληψη της διαφθοράς κλπ. πρέπει να αναπτυχθούν από την ποινική υπηρεσία σαν ένα συμπλήρωμα της γενικής εκπαίδευσης, που εφαρμόζεται σε όλους τους δημοσίους λειτουργούς στην Κύπρο.*

87. Οι αρχές δηλώνουν ότι το τμήμα Ποινικού Δικαίου της Νομικής Υπηρεσίας, από τον Σεπτέβρη του 2017 έχει περιστασιακά οργανώσει σεμινάρια για την εκπαίδευση του προσωπικού της Νομικής Υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων και θέματα δεοντολογίας, διαφθοράς και συζητήσεις πάνω σε αρκετά νομικά θέματα αναφορικά με την διαχείρηση ποινικών υποθέσεων ενώπιον των δικαστηρίων. Επιπλέον, έχει συμφωνηθεί με το Ανώτατο Δικαστήριο ότι νομικοί λειτουργοί θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στα εκπαιδευτικά σεμινάρια/συνεδριάσεις που θα οργανωθούν από το Δικαστικό Εκπαιδευτικό Γραφείο. Υπογραμμίζοντας τον μικρό αριθμό των κατήγορων, οι αρχές επιδεικνύουν ότι η Νομική Υπηρεσία έχει αναλάβει να οργανώσει μια φορά τον χρόνο, ένα μονοήμερο πρόγραμμα για θέματα που σχετίζονται με την διαφθορά για νομικούς λειτουργούς. Το επόμενο σεμινάριο προγραμματίζεται για τον Νοέμβριο του 2018.

88. Η GRECO σημείωνει τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές. Θεωρεί ότι η οργάνωση κάποιων εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε θέματα δεοντολογίας και ς ακεραιότητας είναι μια θετική εξέλιξη, όπως θα είναι και η πιθανότητα παρακολούθησης εκπαίδευσης, οργανωμένης από το Δικαστικό Εκπαιδευτικό Γραφείο. Ωστόσο, η εκπαίδευση για τους δικαστές δεν είναι απαραιτήτως πλήρως προσαρμοσμένη σε κατήγορους, λόγω των ειδικοτήτων του κάθε επαγγέλματος, που μπορούν να διαφέρουν σημαντικά. Σημειώνοντας τον μικρό αριθμό των κατήγορων, η GRECO επομένως καλωσορίζει το γεγονός ότι η Νομική Υπηρεσία έχει αναλάβει να οργανώσει ετήσια εκπαίδευση σε θέματα διαφθοράς για κατήγορους. Η GRECO πιστεύει ότι η εκπαίδευση στο μέλλον θα είναι μια ευκαιρία να απεικονιστούν οι πρόσφατα δημοσιευμένες Κατευθυντήριες Γραμμές στην Ηθική και την Διαγωγή για Δημοσίους Κατήγορους με συγκεκριμένες μελέτες περιπτώσεων (case studies). Γενικά, η GRECO θεωρεί ότι σ'αυτή την σύσταση υπάρχει συμμόρφωση.

89. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση xvi έχει εφαρμοστεί ικανοποιητικά.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

90. **Ενόψει των προαναφερομένων, η GRECO συμπεραίνει ότι η Κύπρος έχει εφαρμόσει ικανοποιητικά δύο από τις δεκαέξι συστάσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεση του Τέταρτου Κύκλου Αξιολόγησης.** Από τις υπόλοιπες συστάσεις, οκτώ έχουν εφαρμοστεί μερικώς και έξι δεν έχουν εφαρμοστεί.

91. Πιο συγκεκριμένα, οι συστάσεις xv και xvi έχουν εφαρμοστεί ικανοποιητικά, οι συστάσεις i, vi, vii, viii, ix, x, xii και xiv έχουν εφαρμοστεί μερικώς και οι συστάσεις ii, iii, iv, v, xi και xiii δεν έχουν εφαρμοστεί.

92. Όσον αφορά τους Βουλευτές, ενώ δεν έχει γίνει ακόμη αισθητή, κάποια βήματα έχουν παρθεί, που έχουν την προοπτική να πληρούν τις απαιτήσεις των συστάσεων. Η κίνηση προς την απλοποίηση/διευκρίνιση των εσόδων και επιδομάτων που λαμβάνουν οι Βουλευτές για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους έχει ξεκινήσει, αν και θα χρειαζόταν επιτάχυνση όπως είχε ήδη αναφερθεί στην Έκθεση Αξιολόγησης. Ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων έχει δώσει την αρχική ώθηση για την σύνταξη του Κώδικα Δεοντολογίας των Βουλευτών με τον σκόπο να υιοθετηθεί ως το τέλος του 2018. Αυτή είναι μια υποσχόμενη εξέλιξη, που όμως χρειάζεται ακόμη να υλοποιηθεί. Παρομοίως, έχουν παρθεί τα αρχικά βήματα για τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας και των Διαδικαστικών Κανονισμών της Βουλής των Αντιπροσώπων, ενόψει μιας καλύτερης πρόληψης πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων. Επιπλέον, η διαδικασία ανάθεσης μιας έκθεσης για το *lobbying* έχει ξεκινήσει. Όσον αφορά τις δηλώσεις των περιουσιακών στοιχείων, πρέπει να καλωσορίσουμε το γεγονός ότι είναι τώρα δημοσίως διαθέσιμα, αλλά πρέπει να γίνουν παραπάνω για να εξασφαλιστεί ότι είναι πιο πλήρεις (π.χ. συμπεριλαμβάνοντας όλη την κινητή περιουσία και την αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων) και ότι είναι σε ισχύ ένα πλήρως ανεπτυγμένο, αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης. Η πιθανότητα για τους Βουλευτές να λαμβάνουν εμπιστευτικές συμβουλές σε θέματα δεοντολογίας και ακεραιότητας είναι καλοδεχούμενη, αν και ακόμα δεν λειτουργεί ολοκληρωτικά, αλλά πρέπει να αναβαθμισθούν οι προσπάθειες για την αύξηση της ευαισθητοποίησης. Γενικά, υπάρχει ένας αριθμός υποσχόμενων εξελίξεων, αλλά δεν έχουν κατορθωθεί ακόμη, πιο συγκεκριμένα αποτελέσματα.

93. Όσον αφορά τους δικαστές, κάποια πρόοδος έχει σημειωθεί. Το θέμα με την σύνθεση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, που στο παρόν στάδιο συμπίπτει με αυτήν του Ανωτάτου Δικαστηρίου, έχει εξεταστεί όπως συστήθηκε από την Έκθεση Αξιολόγησης. Ωστόσο, η διαδικασία περίσκεψης δεν έχει τελειώσει ακόμη. Ενώ λήφθηκε η απόφαση, προς το παρόν, να μην αλλάξει η σύνθεση του, για την οποία η GRECO εκφράζει την λύπη της, εξετάζονται κάποια βήματα για την διεύρυνση της σύνθεσης του, με δικαστές πρώτου βαθμού για την διαδικασία διορισμού των δικαστών. Εξετάζεται σοβαρά από το Ανώτατο Δικαστήριο, να καθορίσουν τους στόχους για τον διορισμό και την προαγωγή των δικαστών, καθώς επίσης και την υιοθέτηση ενός δικαστικού κώδικα ηθικής. Αν και είναι θετικό, και τα δύο χρειάζονται να υλοποιηθούν. Αναμένονται επιπρόσθετες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ώστε η αρχική και η ενδο-υπηρεσιακή εκπαίδευση θα ενσωματώσει πλήρως τα θέματα ακεραιότητας και ηθικής στην διδακτέα ύλη παρά σε ad hoc εκδηλώσεις που οργανώνονται. Συνοπτικά, μερικές πρωτοβουλίες οδηγούνται προς την σωστή κατεύθυνση για να εφαρμοστούν οι συστάσεις, αλλά πρέπει να παρακολουθούνται, για να αποκτηθούν τα καλύτερα απτά αποτελέσματα.

94. Όσον αφορά τους εισαγγελείς, έχει γίνει κάποια πρόοδος, αν και κάποια βήματα πρέπει να παρθούν. Η GRECO καλωσορίζει την υιοθέτηση του Κώδικα Δεοντολογίας για κατήγορους. Η Νομική Υπηρεσία έχει επίσης ετοιμάσει ένα νομοσχέδιο, παρέχοντας και εξασφαλίζοντας την ανεξαρτησία και την αυτονομία της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, που στο παρόν στάδιο εξετάζεται από την κυβέρνηση. Η

κατανομή των υποθέσεων, γενικά, φαίνεται να ακολουθεί μια ξεκάθαρη λογική αλλά θα πρέπει να υπάρχουν καθιερωμένα κριτήρια για εξαιρετικές περιπτώσεις που αποκλίνουν από την συνηθισμένη κατανομή. Η GRECO καλωσορίζει το γεγονός ότι λόγοι για την μή-δίωξη ή την αναστολήτης δίωξης πρέπει να παρουσιασθούν γραπτώς, και καλεί το ίδιο να ισχύει για την ανακατανομή των υποθέσεων. Τέλος, έχουν γίνει συγκεκριμένες προσπάθειες αναφορικά με την εκπαίδευση, για να εξασφαλίστεί ώστε η πρόληψη της διαφθοράς να είναι ένα αναπόσπαστο συστατικό της εκπαίδευσης των κατήγορων.

95. Εν όψη των πιο πάνω, η GRECO σημειώνει ότι επιπρόσθετη σημαντική υλική πρόοδος είναι απαραίτητη για να αποδειχθεί ένα αποδεκτό επίπεδο συμμόρφωσης με τις συστάσεις, εντός των επόμενων 18 μηνών. Η GRECO καλεί τον Επικεφαλή της αντιπροσωπείας της Κύπρου να υποβάλει επιπρόσθετες πληροφορίες αναφορικά με την εφαρμογή των συστάσεων i ως xiv μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019.

96. Τέλος, η GRECO καλεί τις αρχές της Κύπρου να εξουσιοδοτήσουν, το συντομότερο δυνατό, την δημοσίευση της έκθεσης, να την μεταφράσει στην εθνική γλώσσα και να δημοσιεύσει αυτή την μετάφραση.

Αρ. Απόδειξης Παραλαβής:
Ημερομηνία: 30/07/2018
Βεβαιώνω ότι το κείμενο αυτό είναι πιστή μετάφραση του επισυναπτόμενου εγγράφου
……
Βεβαιώνω ότι η υπογραφή του μεταφραστή είναι εκείνη του
ΒΑΧΑΝ ΑΪΝΕΤΖΙΑΝ Τηλ. 99627867
(Υπ.).....
για Διευθύντρια
Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Αριθμός Λέξεων: 6999